

ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [JÁN MAZÁK],

SECINĀJUMI

sniegti 2008. gada 16. decembrī¹

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Federālās zemes augstākā tiesa, Vācija) Publisko iepirkumu palāta lūdz Tiesu interpretēt Direktīvu 2004/18/EK² attiecībā uz valsts slimokasēm Vācijā. Iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai šīs slimokases ir publisko tiesību subjekti un tādējādi līgumslēdzējas iestādes, un kā ir jā kvalificē apstrīdētais līgums.

“Līgumslēdzējas iestādes” ir valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes, publisko tiesību subjekti, apvienības, kurās ietilpst viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti.

“Publisko tiesību subjekts” ir jebkura struktūra:

I — Atbilstošās tiesību normas

- a) kas nodibināta ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības;

A — Kopienų tiesiskais regulējums

2. Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktā ir noteikts:

- b) kam ir juridiskas personas statuss un

¹ — Oriģinālvaloda — angļu.

² — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu], piegādes valsts līgumu [piegādes publiskā iepirkuma līgumu] un pakalpojumu valsts līgumu [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.; OV Ipašais izdevums latviešu valodā 06/7. sēj., 132. lpp.) (turpmāk tekstā — “Direktīva”).

- c) ko galvenokārt finansē valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, vai ko pārrauga

minētie subjekti, vai kam valdē, pārvaldē vai uzraudzības padomē vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti.

5. Direktīvas 1. pantā ar nosaukumu “Definīcijas” ir noteikts:

Šā punkta otrās daļas a), b) un c) apakšpunktā minētajiem kritērijiem atbilstošu publisko tiesību subjektu un šo subjektu kategoriju neizsmēlošs uzskaitījums sniegts III pielikumā. Dalībvalstis regulāri ziņo Komisijai par izmaiņām publisko tiesību subjektu un šo subjektu kategoriju sarakstos.”

“2. a) “Valsts līgumi” [“publiskā iepirkuma līgumi”] ir finansiāli līgumi, kurus rakstveidā savstarpēji noslēdz viens vai vairāki komersanti un viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes un kuru mērķis ir būvdarbu realizācija, produkcijas piegāde vai pakalpojumu sniegšana šīs direktīvas izpratnē.

3. Direktīvas III pielikuma III daļas 1.1. kategorijā attiecībā uz “Vāciju” ir minētas: “*Sozialversicherungen (Krankenkassen, Unfall- und Rentenversicherungsträger)* (sociālās nodrošināšanas iestādes — veselības, nelaimes gadījumu un pensiju apdrošināšanas fondi)”.

[..]

4. Direktīvas 79. pantā ar nosaukumu “Grozījumi” ir paredzēts, ka “saskaņā ar 77. panta 2. punktā minēto procedūru Komisija var grozīt [...] d) šīs direktīvas III pielikumā iekļautos publisko tiesību subjektu un šo subjektu kategoriju uzskaitījumus, ja tas izrādās vajadzīgs dalībvalstu sniegto paziņojumu dēļ”.

c) “piegādes valsts līgumi” [“piegādes publiskā iepirkuma līgumi”] ir valsts līgumi, kuri nav minēti b) apakšpunktā un kuru mērķis ir produkcijas pirkšana, nomāšana, īrēšana vai īrējumpirkšana ar izpirkšanas iespēju vai bez tās.

[..]

- d) “pakalpojumu valsts līgumi” [“pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi”] ir valsts līgumi [publiskā iepirkuma līgumi], kuri nav būvdarbu vai piegādes līgumi un kuru mērķis ir II pielikumā minēto pakalpojumu sniegšana.

Valsts līgumu [publiskā iepirkuma līgumu], kura mērķis ir gan produkcijas piegāde, gan pakalpojumu sniegšana II pielikuma izpratnē, uzskata par “pakalpojumu valsts līgumu” [“pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu”], ja attiecīgo pakalpojumu vērtība pārsniedz līgumā ietvertās produkcijas vērtību.

[..]

4. “Pakalpojumu koncesija” ir tāda paša veida līgums kā pakalpojumu valsts līgums [“pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums”], izņemot to, ka atbildība par pakalpojumu sniegšanu ir vai nu konkrētā pakalpojuma izmantošanas tiesības, vai arī šīs tiesības un samaksa.

5. “Pamatnolīgums” ir nolīgums, ko viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes un viens vai vairāki komersanti noslēdz ar mērķi paredzēt noteikumus līgumiem, kuru slēgšanas tiesības plānots piešķirt konkrētā laika posmā, jo īpaši attiecībā uz cenu un, attiecīgā gadījumā, uz paredzēto kvalitāti [daudzumu].

[..]”

6. Direktīvas 32. panta 2. punktā ir paredzēts, ka “visos pamatnolīguma slēgšanas posmos [..] līgumslēdzējas iestādes ievēro reglamentu, kas minēts šajā direktīvā”.

7. Direktīvas 21. pantā ir noteikts, ka “uz līgumiem, kuru priekšmets ir II B pielikumā uzskaitītie pakalpojumi, attiecinā vienīgi 23. pantu un 35. panta 4. punktu”.

8. II B pielikuma 25. kategorijas priekšmets ir “Veselības un sociālie pakalpojumi”.

9. Direktīvas 22. pantā ir noteikts, ka “tādu līgumu slēgšanas tiesības, kuru priekšmets ir pakalpojumi, kas uzskaitīti gan II A pielikumā,

gan II B pielikumā, piešķir saskaņā ar 23.–55. pantu, ja II A pielikumā uzskaitīto pakalpojumu vērtība ir lielāka nekā II B pielikumā uzskaitīto pakalpojumu vērtība. Pārējos gadījumos līgumu slēgšanas tiesības piešķir saskaņā ar 23. pantu un 35. panta 4. punktu.”

10. Visbeidzot, Direktīvas 1999/44/EK³ 1. panta 4. punktā ir paredzēts, ka “šajā direktīvā līgumus par rūpnieciski ražojamu vai izgatavojamu patēriņa preču piegādi arī uzskata par pārdošanas līgumiem”.

B — Valsts tiesiskais regulējums

11. Vācijas veselības aprūpes sistēma un veselības apdrošināšanas fondu organizācija un finansēšana šajā valstī ir regulēta *Sozialgesetzbuch* (Sociālā nodrošinājuma kodekss; turpmāk tekstā — “SGB”) IV un V nodaļā. SGB 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka šo slimokasu — kas veido sistēmu, kuras pamatā ir solidaritātes princips, — uzdevums saglabāt, atjaunot un uzlabot apdrošināto personu veselību.

12. Valsts slimokases ir publisko tiesību subjekti, kam ir juridiskas personas statuss, kā arī tiesības uz pašpārvaldi. Lai arī personas, kas apdrošinātas saskaņā ar obligāto sistēmu, var izvēlēties slimokasi, tās nevar izvēlēties starp valsts un privāto slimokasi. Valsts slimokases tiek finansētas ar i) personu obligātajām apdrošināšanas iemaksām, ii) federālo zemju tiešajiem maksājumiem un iii) kompensācijas maksājumiem, kas izriet no finanssiālās kompensācijas sistēmas, kāda pastāv starp valsts slimokasēm, un no strukturālā riska vienlīdzīgas sadales.

13. Iemaksu apmērs ir atkarīgs tikai no apdrošinātās personas ienākumiem līdz ienākumu līmenim iemaksu noteikšanai. Citi faktori tādi kā vecums, iepriekšējās saslimšanas vai līdzapdrošināto personu skaits netiek ņemti vērā. Faktiski iemaksas apdrošināto daļu darba devējs atvelk no darba ņēmēja algas, un iemaksa — kopā ar darba devēja iemaksas daļu — tiek samaksāta slimokasei. Iemaksu veikšana un iekasēšana ir obligāta saskaņā ar publisko tiesību normām.

14. Iemaksu likmi nosaka nevis valsts, bet valsts slimokases. Šīm slimokasēm ir jāaprēķina iemaksu likme tā, lai tās kopā ar citiem līdzekļiem nosegtu likumā paredzētos izdevumus un garantētu, ka ir pieejami likumā

³ — Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīva par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām (OV L 171, 12. lpp.; OV Ipašais izdevums latviešu valodā 15/4. sēj., 223. lpp.).

noteiktie rīcības līdzekļi un rezerves. Nosakot iemaksu likmi, ir jāsaņem katras slimokases uzraudzību īstenojošās valsts iestādes apstiprinājums, un iemaksu likme līdz zināmai pakāpei ir noteikta tiesību aktos. Tā ir jānosaka veidā, lai gūtie ieņēmumi nebūtu mazāki vai lielāki kā izdevumi. Tā kā lielākā daļa pakalpojumu ir paredzēti tiesību aktos, tad attiecīgā slimokase nevar tiešā veidā būtiski ietekmēt izdevumu apmēru.

organizācija. Uzraugošā valsts iestāde var pieprasīt iesniegt dokumentus un informāciju. Katras slimokases pagaidu budžets ir laikus jāiesniedz uzraugošajai valsts iestādei.

15. Izdevumu atšķirības, kas rodas apdrošinātās personas atšķirīgu riska struktūru dēļ, lielā mērā mazina strukturālā riska vienlīdzīgas sadales mehānisms. Slimokasu starpā pastāv arī noteikts "solidaritātes pienākums". Šādā veidā valsts netieši garantē, ka dažādas slimokases pilda savas saistības. Slimokasēm ir tiesības uz pašpārvaldi, un tās ir pakļautas valsts uzraudzībai. Vācijas veselības aprūpes sistēmā tiesiskā uzraudzība neaprobežojas tikai ar pārbaudi.

16. Atsevišķu pasākumu veikšanai — tādu kā slimokasu statūtu grozīšana, iemaksu likmju noteikšana, būvniecība un zemes īpašuma vai programmatūras iegāde — ir nepieciešama uzraugošo iestāžu atļauja. Uzraugošajām iestādēm ir jākontrolē slimokases veiktā komercdarbība, grāmatvedība un darbības

17. Ņemot vērā, ka šīs sistēmas ietvaros apdrošinātajai personai ir tiesības ar slimokases starpniecību saņemt nevis izdevumu atlīdzību, bet gan brīvu piekļuvi attiecīgajiem pakalpojumiem — tā dēvētais "pakalpojumi natūrā" princips —, slimokases tiek iedrošinātas noslēgt līgumus par daudznozaru vai starpnozaru pakalpojumu sniegšanu apdrošinātām personām. Šie "līgumi par apvienotu pakalpojumu sniegšanu" tiek slēgti starp slimokasēm un dažādiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri var nodrošināt pakalpojumus apdrošinātajām personām. Tajos tiek noteikta samaksa par apvienotu pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar dažādām formulām, ar kuru ir paredzēts apmaksāt visus pakalpojumus, kurus apdrošinātās personas izmanto pakalpojumu sniegšanas shēmas ietvaros. Valsts slimokase ir līgumslēdzēja puse līgumos par apvienotu pakalpojumu sniegšanu, un tai ir jāmaksā atlīdzība pakalpojuma sniedzējam. Apdrošināto personu piedalīšanās dažādajās apvienotās pakalpojumu sniegšanas shēmas formulās ir fakultatīva, bet, ja apdrošinātā persona izvēlas kādu formulu, viņai ir jāizmanto tā pakalpojuma sniedzēja pakalpojumi, ar kuru attiecīgā slimokase ir noslēgusi šādu līgumu.

II — Fakti un prejudiciālie jautājumi

18. 2006. gada jūnijā, ievieojot paziņojumu žurnālā “Orthopädie-Schuhtechnik”, AOK Rheinland, valsts slimokase, kas apvienojās ar AOK Hamburg, izveidojot slimokasi atbildētāju pamata tiesvedībā (turpmāk tekstā — “AOK”), uzaicināja ortopēdisko apavu ražotājus iesniegt piedāvājumus tādu apavu ražošanai un piegādei, kas būtu piemēroti diabētiskās pēdas sindroma gadījumos, apvienotas pakalpojumu sniegšanas ietvaros shēmas ietvaros SGB V nodaļas 140.a un nākamo punktu izpratnē laika posmā no 2006. gada 1. septembra līdz 2006. gada 31. decembrim. Atkarībā no cenas sniedzamie pakalpojumi tika sadalīti dažādās grupās, par kurām piedāvājumu iesniedzējiem šīs cenas bija jānorāda. Saskaņā ar “Īpašajiem nosacījumiem” bija paredzēts, ka pacientiem ar veselības apdrošināšanas karti un attiecīgu ārsta nosūtījumu ir jāvērsas tieši pie attiecīgā ortopēdisko apavu ražotāja un nav nepieciešams AOK izsniegts paziņojums par izdevumu atlīdzināšanu. Līgumslēdzēja puses uzdevums bija ražot un pārbaudīt individuāli pielāgotus ortopēdiskos apavus, vienlaikus sniedzot detalizētu konsultāciju pirms mēru ņemšanas, piegādājot un pasūtījumā noteikto pārbauci laika. Papildus pacientu iemaksām samaksa bija jāveic AOK.

19. *Hans & Christophorus Oymanns GbR, Orthopädie Schuhtechnik* (turpmāk tekstā —

“Oymanns”), ortopēdisko apavu ražošanas uzņēmums, iesniedza piedāvājumu, bet pēc tam — sūdzību par iepirkumus regulējošo tiesību normu pārkāpumu. AOK šos iebildumus noraidīja, pamatojoties uz to, ka iepirkumu tiesību normas [ar šo piedāvājumu] nav saistītas. Oymanns uzsāka iepirkuma pārbaudi Iepirkumu palātā, kas iesniegumu par pārbaudi noraidīja. Par šo lēmumu Oymanns iesniedza sūdzību iesniedzējtiesā.

20. *Oberlandesgericht Düsseldorf* nolēma apturēt tiesvedību un iesniegt Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

“1) a) Vai direktīvas 1. panta 9. punkta otrās daļas c) apakšpunkta pirmajā hipotēzē norādītais nosacījums par to, ka “finansē valsts”, ir interpretējams tādējādi, ka valsts nosaka dalību veselības apdrošināšanas sistēmā, kā arī pienākumu veikt iemaksas — kuru apmērs ir atkarīgs no ienākumiem — attiecīgajā slimokasē, kura nosaka iemaksu apmēru, bet slimokases ir savstarpēji saistītas solidāras finansēšanas sistēmā, kas ir detalizētāk izklāstīta pamatojumā, un tiek garantēta katras slimokases pienākumu izpilde?

- b) Vai direktīvas 1. panta 9. punkta otrās daļas c) apakšpunkta otrajā hipotēzē norādītais nosacījums par to, ka struktūru “pārtrauga minētie [publisko tiesību] subjekti”, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar valsts īstenotu tiesisko uzraudzību esošajiem vai nākotnē plānotiem darījumiem — pastāvēt iespējai izmantot arī citus pamatojumā izklāstītos valsts intervences veidus — ir pietiekami, lai šis nosacījums būtu izpildīts?
- slēgšanas tiesību piešķiršanu arī tādā formā, kad:
- lēmumu par to, vai un kādos gadījumos pakalpojumu sniedzējam piešķirtas tiesības noslēgt atsevišķus līgumus, pieņem nevis līgumslēdzēja iestāde, bet gan trešā persona,
- 2) Ja atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu — tā a) vai b) apakšpunktu — ir apstiprinoša, vai direktīvas 1. panta 2. punkta c) un d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka preču, kas ir individuāli ražotas un formas ziņā pielāgotas katra klienta vajadzībām un par kuru lietošanu katram klientam ir jāsniedz individuāla konsultācija, piegāde ir kvalificējama kā “piegādes līgumi” vai “pakalpojumu līgumi”? Vai šādā gadījumā ir jāņem vērā tikai dažādo pakalpojumu vērtība?
- pakalpojumu sniedzējam samaksā līgumslēdzēja iestāde, jo saskaņā ar likumu tikai šai iestādei ir tiesības samaksāt atlīdzību un pienākums sniegt pakalpojumu trešajām personām, un
 - pakalpojumu sniedzējam nav pienākuma sniegt vai piedāvāt jebkāda veida pakalpojumus, pirms viņam to lūdz trešās personas?”
- 3) Gadījumā, ja otrajā prejudiciālajā jautājumā norādītā preču piegāde ir jākvalificē vai var tikt kvalificēta kā “pakalpojumu sniegšana”, vai direktīvas 1. panta 4. punkts ir jāinterpretē — nošķirot “pamatnolīgumu” [šis] direktīvas 1. panta 5. punkta izpratnē — tādējādi, ka “pakalpojumu koncesija” ietver līguma
21. *Oymanns*, AOK un Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Lietas dalībnieki izteica mutvārdu apsvērumus tiesas sēdē, kas notika 2008. gada 19. jūnijā.

III — Tiesas vērtējums

ietvertas Direktīvas 2004/18 III pielikumā, ir neapstrīdams pieņēmums, ka Kopienų likumdevējs ir uzskatījis šīs slimokases par publisko tiesību subjektiem. *Oymanns* būtībā apgalvo, ka slimokases galvenokārt finansē valsts un ka to vadību pārrauga valsts.

A — Pirmais jautājums

22. Ar pirmo jautājumu *Oberlandesgericht Düsseldorf* būtībā vēlas uzzināt, vai slimokases ir publisko tiesību subjekti Direktīvas 2004/18 izpratnē, jo Vācijā, lai gan [tās] ir minētas direktīvas III pielikumā, tiek apšaubīts, vai valsts slimokases ir jāuzskata par publisko tiesību subjektiem.

24. AOK, atbildētājs pamata tiesvedībā, apgalvo, ka uzskaitījums Direktīvas 2004/18 III pielikumā ir tikai norādošs. Valsts finansējums ir jāpiešķir tieši no valsts resursiem. Visbeidzot, AOK būtībā apgalvo, ka valsts iestādes veic tikai tiesisku kontroli.

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

23. *Oymanns*, prasītājs pamata tiesvedībā, apgalvo, ka tas, ka Vācijā slimokases ir

25. *Komisija* atzīst, ka slimokases ir skaidri minētas Direktīvas III pielikumā un tāpēc uzskata, ka tās ir jākvalificē kā publisko tiesību subjekti. Papildus tam — Komisija būtībā apgalvo, ka attiecīgās slimokases atbilst nosacījumiem, lai tos varētu šādi kvalificēt.

2) Vērtējums

jebkādiem citiem, nevis saimnieciskiem apsvērumiem”⁷.

26. Saskaņā ar Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktu, lai noteiktu, ka slimokases pamata tiesvedībā ir līgumslēdzējas iestādes, tām ir jāatbilst nosacījumiem, kas tos ļautu raksturot kā publisko tiesību subjektus.

28. Pirmkārt, Vācijas slimokases ir skaidri minētas Direktīvas III pielikumā. Minētais pielikums ietver tādu dalībvalstu publisko tiesību subjektu neizsmēlošu uzskaitījumu, kuri “atbilst [Direktīvas 1. panta 9. punktā] minētajiem kritērijiem”.

27. Šajā sakarā, kā norādījis ģenerālvokāts Ruiss-Harabo Kolomers [Ruiz-Jarabo Colomer] secinājumos lietā *Bayerischer Rundfunk* u.c.⁴, “saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienas tiesību autonomais jēdziens “līgumslēdzēja iestāde” jāinterpretē funkcionāli⁵ un plaši⁶, ņemot vērā to, ka mērķis ir novērst risku, ka priekšroka, līgumslēdzējām iestādēm piešķirot līguma slēgšanas tiesības, tiek dota vietējiem pretendentiem vai kandidātiem, un nepieļaut iespēju, ka kāda valsts finansēta vai tās pārraudzībā esoša iestāde vadās pēc

29. Jāpiebilst, ka dalībvalstis nedrīkst vienpusēji grozīt Direktīvas III pielikumu. Direktīvas 1. panta 9. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāziņo Komisijai par izmaiņām to publisko tiesību subjektu sarakstos. No Direktīvas 79. panta⁸ izriet, ka tikai Komisija var grozīt “III pielikumā iekļautos publisko tiesību subjektu un šo subjektu kategoriju uzskaitījumus, ja tas izrādās vajadzīgs dalībvalstu sniegto paziņojumu dēļ”. Ja tā veic šādus

4 — Tiesas 2007. gada 13. decembra spriedums lietā C-337/06 (Krājums, I-11173. lpp., 66. punkts).

5 — Skat. Tiesas 2008. gada 10. aprīļa spriedumu lietā C-393/06 *Ing. Aigner* (Krājums, I-2339. lpp., 37. punkts), kurā ir atsauce uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Bayerischer Rundfunk* u.c., 36. un 37. punkts un tajos minētā judikatūra. Ģenerālvokāts Damaso Ruiss-Harabo Kolomers šeit cita starpā atsaucas uz Tiesas 2003. gada 27. februāra spriedumu lietā C-373/00 *Adolf Truley* (*Recueil*, I-1931. lpp., 41. punkts) un Tiesas 2003. gada 16. oktobra spriedumu lietā C-283/00 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-11697. lpp., 73. punkts).

6 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Adolf Truley* 43. punktā Tiesa lēma, ka, “ņemot vērā dubulto mērķi — ieviest konkurenci un caurskatāmību —, publisko tiesību subjekta jēdziens ir jāinterpretē plaši”. Ģenerālvokāts Damaso Ruiss-Harabo Kolomers šeit atsaucas uz Wollenschläger, F., *Der Begriff des “öffentlichen Auftraggebers” im Lichte der neuesten Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofes* [Valsts līgumslēdzējas iestādes jēdziens Kopienas Tiesas nesenas judikatūras ietvaros], *EWS (Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht)*, Nr. 8/2005, 345. lpp.

7 — Ģenerālvokāts Damaso Ruiss-Harabo Kolomers šeit atsaucas uz Tiesas 2000. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-380/98 *University of Cambridge* (*Recueil*, I-8035. lpp., 17. punkts); Tiesas 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-470/99 *Universale-Bau* u.c. (*Recueil*, I-11617. lpp., 52. punkts) un 5. zemesvītras piezīmē minēto Tiesas spriedumu lietā *Adolf Truley*, 42. punkts.

8 — Ar nosaukumu “Grozījumi”.

grozījumus, Komisijai ir jāievēro komitoloģijas procedūra⁹. No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka līdz šim brīdim attiecībā uz Vācijas slimokasēm komitoloģijas procedūra nav uzsākta.

grozīt tikai saskaņā ar iepriekš minēto komitoloģijas procedūru¹².

30. Minēto apsvērumu dēļ es uzskatu, ka tas, ka Vācijas slimokases ir uzskaitītas Direktīvas III pielikumā, ļauj domāt, ka tās ir jāuzskata par līgumslēdzējām iestādēm saskaņā ar Direktīvu¹⁰. Lai gan III pielikumā minētais uzskaitījums pēc būtības nav izsmelošs, Kopienų likumdevējs, pieņemot šo sarakstu, ir norādījis iestādes, kas, pēc tā domām, ir jākvalificē kā publisko tiesību subjekti¹¹. Turklāt III pielikumā minēto sarakstu var

31. Šajā sakarā piebilstu, ka Kopienų likumdevēja viedoklis ir atspoguļots *Bundesverfassungsgericht* [Federālā Konstitucionālā tiesa] 2008. gada 31. janvāra spriedumā¹³, kurā minētā tiesa norādīja, ka vietējās slimokases ir publisko tiesību subjekti.

32. Tomēr turpinājumā es pierādišu, ka Vācijas slimokases katrā ziņā ir jākvalificē kā līgumslēdzējas iestādes.

33. Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktā minētajā "līgumslēdzējas iestādes" definīcijā ir izmantots tāds pats formulējums kā iepriek-

9 — Direktīvas 79. pantā ir atsauce uz procedūru, kas minēta 77. pantā ar nosaukumu "Padomdevēja komiteja", saskaņā ar kuru ir jāpiemēro Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmuma 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (OV L 184, 23. lpp.), 3. un 7. pants atbilstoši šī lēmuma 8. pantam.

10 — Vispār iestādei būtu jābūt iespējai izvirzīt argumentus, kas ļautu pierādīt, kāpēc tā (vairs) nav uzskatāma par publisko tiesību subjektu direktīvas izpratnē, taču šajā lietā tas nav pierādīts.

11 — Šis viedoklis, šķiet, saskan ar iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Adolf Truley*, kura 44. punktā Tiesa atzina, ka "ja konkrēta struktūra nav minēta Direktīvas 93/37 I pielikumā, tās tiesiskais un faktiskais stāvoklis ir jānosaka katrā konkrētajā lietā, lai noteiktu, vai tā ir vai nav nodibināta ar mērķi apmierināt vispārējas vajadzības". Skat. arī Trepte, P., *Public Procurement in the EU: A Practitioner's Guide*, 2. izdevums, Oxford University Press, 2007, 102. lpp., 2.21. nodaļa: "ir skaidrs, ka tika uzskatīts par nepieciešamu uzskaitīt tās struktūras visās dalībvalstīs, kuras *tajā brīdī* tika uzskaitītas par atbilstošām šim jēdzienam. No tā izriet, ka sarakstos [...] uzskaitītas tās struktūras, kuras *vismaz* [mans izcēlums] ir jāuzskata par publisko tiesību subjektiem". Trepte arī piebilst, ka Tiesa ir izmantojusi pielikumā uzskaitītās struktūras kā piemēru struktūru veidam, uz ko attiecas direktīva, un citē Tiesas 1998. gada 10. novembra spriedumu lietā *C-360/96 BFI Holding (Recueil, I-6821. lpp., 51. punkts)* un 2001. gada 10. maija spriedumu apvienotajās lietās *C-223/99 un C-260/99 Agorà un Excelsior (Recueil, I-3605. lpp., 37. punkts)*.

12 — Sal. ar ģenerāladvokāta Albēra (*Albers*) secinājumu lietā *University of Cambridge* (spriedums minēts 7. zemsvītras piezīmē) 20. punktu. Līdzīga interpretācija ir Chiti, M. P., *The EC Notion of Public Administration: The Case of the Bodies Governed by Public Law, European Public Law*, 8. sēj., 4. izd., 2002, 489. lpp. Skat. arī 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Adolf Truley*, 39. punkts, kurā Tiesa secināja, ka saraksta "precizitāte ievērojami atšķiras dažādās dalībvalstīs".

13 — 1 *BvR* 2156/02.

šējās direktīvas publisko iepirkumu jomā. Faktiski Direktīvā lielā mērā ir pārņemti visu iepriekšējo direktīvu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā noteikumi, tos pārformulējot un konsolidējot¹⁴.

34. Tiesa secināja, ka saskaņā ar judikatūru Direktīvas 1. panta 9. punktā minētie nosacījumi — proti, ka struktūra i) kas ir nodibināta konkrētam mērķim apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības, ii) kurai ir juridiskas personas statuss un iii) kuru galvenokārt finansē valsts — ir kumulatīvi¹⁵. Attiecībā uz trešo nosacījumu par “struktūras ciešo atkarību no valsts” Tiesa tomēr secināja, ka tā dažādie nosacījumi ir alternatīvi¹⁶.

35. No Tiesai iesniegtajiem dokumentiem šķiet, ka nav strīda par to, ka pirmie divi kritēriji šajā lietā ir izpildīti.

36. Ņemot vērā minēto, es koncentrēšos uz trešo kritēriju par pietiekamu saistību ar valsti. Šī nosacījuma sakarā it īpaši ir jāanalizē, vai slimokases i) finansē valsts un/vai ii) to pārvaldīšanu uzrauga pārrauga valsts.

37. Pirmkārt, attiecībā uz pirmo alternatīvu — valsts finansējumu — no sprieduma lietā *Bayerischer Rundfunk* u.c.¹⁷ izriet, ka ne tikai tiešs, bet arī netiešs valsts finansējums ir pietiekams, lai šis nosacījums būtu izpildīts. Konkrētajā apraides kontekstā Tiesa noteica, ka vārdkopa “galvenokārt finansē valsts” ir jāinterpretē tādējādi, ka šāds finansējums ir tādā gadījumā, ja darbojas i) sabiedriskas raidorganizācijas, kurās tiek investēts, lai tās darbotos sabiedrības interesēs, kuras nav atkarīgas no valsts iestādēm, kuras tiek pārvaldītas un organizētas, izslēdzot jebkādu valsts iestāžu ietekmi, un ii) to darbība tiek finansēta galvenokārt no nodokļa, kurš jāmaksā personai, kuras turējumā ir raiduztvērējs, un kuru ietur, aprēķina un saņem saskaņā ar valsts līgumu noteikumiem, kas noslēgti šim mērķim, nevis balstoties uz līgumsaistībām starp šīm organizācijām un klientiem.

38. Izskatāmā lieta ir līdzīga minētajai tiktāl, ciktāl slimokases tiek finansētas ar likumā noteiktām obligātām iemaksām. Šajā sakarā, manuprāt, nav svarīgi, vai struktūra saņem

14 — Skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ing. Aigner*, 51. punkts, kurā šai sakarā ir minēta atsauce uz 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Bayerischer Rundfunk* u.c., 30. punkts.

15 — Skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ing. Aigner*, 36. punkts, kurā ir minēta atsauce uz Tiesas 2001. gada 1. februāra spriedumu lietā *C-237/99 Komisija/Francija* (*Recueil*, I-939. lpp., 40. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Adolf Truley*, 34. punkts un tajā minētā judikatūra.

16 — Skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Adolf Truley*, 68. punkts, kurā, *inter alia*, ir atsauce uz 7. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *University of Cambridge*, 20. punkts, un 15. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Komisija/Francija*, 44. punkts.

17 — Iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums.

finansējumu tieši no valsts nodokļu veidā, vai netieši¹⁸ likumā noteiktu obligāto iemaksu veidā.

obligātā dalība un iemaksas. Komisija atsaucas uz Vācijas Federālās veselības ministrijas sniegto informāciju, saskaņā ar kuru iemaksas veido 95 % no slimokasu ienākumiem.

39. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka šo argumentu apstiprina fakts, ka, plānojot reformu Vācijā (lai vienkāršotu iemaksu iekasēšanu un strukturālā riska vienlīdzīgas sadales mehānismu), ir tikusi apsvērta iespēja iemaksu iekasēšanu uzticēt valsts centrālajai vienībai (veselības fondam), kas piešķirtu slimokasēm (pamatojoties uz risku, kāds ir klientiem) iemaksas par katru biedru.

41. Turklāt iemaksu apmērs ir atkarīgs tikai no apdrošinātās personas ienākumiem līdz ienākumu līmenim iemaksu aprēķināšanai. Turklāt, tā kā šo slimokasu finansējumu garantē valsts, tās atrodas īpašā situācijā, salīdzinot ar to konkurentiem (proti, privātajām slimokasēm). Pienākums sniegt pakalpojumus nav atkarīgs no apdrošināšanas iemaksu faktiskajiem maksājumiem. Šajā sakarā slimokasu sniegtie pakalpojumi nav "īpašs pretizpildījums" sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem Tiesas judikatūras izpratnē¹⁹.

40. Jāpiebilst, ka valsts slimokasēs obligātās apdrošināšanas iemaksas saskaņā ar likumu veic lielākā daļa Vācijas iedzīvotāju (aptuveni 90 %) un ka šo slimokasu finansējumu garantē

42. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī lieta atšķiras no lietas *Bayerischer Rundfunk* u.c.²⁰ tāpēc, ka šajā lietā iemaksu likmi nenosaka valsts, bet gan valsts slimokase.

18 — Skat. šajā sakarā Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā *C-306/97 Connemara Machine Turf* (Recueil, I-8761. lpp., 34. punkts). Skat. arī, piemēram, Brown, A., "Whether German public broadcasters are financed for the most part by the State so as to fall within the EU Procurement Directives: Bayerischer Rundfunk (C-337/06)", *Public Procurement Law Review*, Nr. 4/2008, NA 127. lpp.

19 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *University of Cambridge*, 21. punkts.

20 — Iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums.

43. Šajā sakarā ir jāatceras, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iemaksu likmes noteikšanai ir jāsaņem uzraugošās valsts iestādes atļauja. Turklāt tiesību aktos ir precīzi noteikts, kā šīs likmes ir jāaprēķina, un ka ieņēmumi nedrīkst būt ne mazāki, ne lielāki par izdevumiem. Tā kā lielākā daļa no sniedzamajiem pakalpojumiem ir noteikti tiesību aktos, izdevumu apmēru un tādēļ arī iemaksu likmes noteikšanu attiecīgā slimokase nevar būtiski tieši ietekmēt.

44. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka slimokases atbilst trešajam nosacījumam (pirmajai alternatīvai), jo tās finansē galvenokārt valsts.

45. Pievēršoties otrajai alternatīvai, t.i., saiknei ar valsti uzraudzības veidā, lietā *Adolf Truley* Tiesa noteica, ka, ņemot vērā judikatūru, "vadības uzraudzības kritēriju nevar uzskatīt par izpildītu vienkāršas pārbaudes gadījumā, jo pēc definīcijas šāda

uzraudzība nedod valsts iestādēm iespēju ietekmēt attiecīgās struktūras lēmumus, kas pieņemti saistībā ar publiskajiem līgumiem"²¹. Tomēr, kā izriet no šo secinājumu 17.–19. punkta un kā apgalvo iesniedzējtiesa, pārvaldīšanas uzraudzība Vācijas sabiedrības veselības apdrošināšanas sistēmā neaprobežojas tikai ar "kontroli *a posteriori*" šīs judikatūras izpratnē.

46. Spriedumā lietā *Adolf Truley*²² Tiesa apstiprināja, ka pārvaldīšanas uzraudzības kritērijs "tomēr ir izpildīts tad, ja valsts iestādes uzrauga ne tikai attiecīgās struktūras ikgadējos pārskatus, bet arī tās darbību attiecībā uz atskaitēm, regularitāti, ekonomiskumu, efektivitāti un lietderību", kas, šķiet, atbilst apstākļiem pamata tiesvedībā. Komisija pareizi norādīja, ka pārvaldīšanas uzraudzības kritērija izpilde izriet no jau piemērojamā tiesiskā regulējuma detalizētības, it īpaši *SGB V* nodaļas. *SGB* arī regulē tiesiskās attiecības starp slimokasēm un dažādiem pakalpojumu sniedzējiem tādiem kā ārsti, zobārsti, farmaceiti u.c. Tiesību aktos ir noteikti pienākumi, kas slimokasēm ir jāuzņemas, veids, kādā tām tas ir jā dara, un veids, kādā tām sevi ir jāfinansē. Visbeidzot, uzraugošajām iestādēm ir tiesības tieši iejaukties slimokasu organizācijā.

21 — Iepriekš minēts 5. zemsviras piezīmē, 70. punkts.

22 — Turpat, 74. punkts.

47. Pretēji AOK apgalvojumam par to, ka faktiskā pārvaldīšanas uzraudzība nav iespējama, jo valsts iestādēm nav tiesību atcelt slimokasu lēmumus publisko iepirkumu jomā, es uzskatu, ka uz šo lietu attiecas tas, vai ir vispārīga atkarība no līgumslēdzējas iestādes, nevis tas, vai ir ietekme uz konkrētu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu. Tāpēc nav jāpierāda, ka esošā pārvaldīšanas uzraudzība attiecas uz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procesu²³.

48. Šajā lietā es varu vilkt vairākas paralēles ar lietu Komisija/Francija²⁴. Pirmkārt, tāpat kā tajā lietā, arī šeit ir situācija, kurā slimokasu darbība “ir ļoti stipri ierobežota”. Otrkārt, kā Tiesa norādīja minētajā lietā, arī šajā lietā redzams, ka, “tā kā pārvaldīšanas noteikumi ir ļoti detalizēti, tikai uzraudzība pār to ievērošanu pati par sevi var nozīmēt, ka valsts iestādēm ir piešķirta nozīmīga ietekme”. Treškārt, tāpat kā šajā lietā, uzraugošajai iestādei ir tiesības “lemt par [slimokases] likvidēšanu un [...] apturēt tās vadības darbību, [pašai uzņemties vadību] vai iecelt pagaidu administratoru”. Ceturtkārt, minētajā

spriedumā Tiesa norādīja, ka pat tādā gadījumā, ja uzraugošajai iestādei piešķirtās minētās pilnvaras “faktiski ir izņēmums, tās tomēr netieši norāda uz pastāvīgu uzraudzību, kas ir vienīgais veids, kā konstatēt neveiksmīgu pārvaldīšanu”.

49. Visbeidzot, to, ka vadības uzraudzības kritērijs šajā lietā ir izpildīts, apstiprina arī *Bundesverfassungsgericht* spriedums²⁵, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa un kur minētā tiesa noteica, ka slimokasēm ir “atļauta pašpārvalde, ar to saprotot ļoti šauru darbības lauku savai autonomajai rīcībai” un ka tām “lielā mērā ir liegts autonomi noteikt statūtus, organizāciju, iemaksas un pakalpojumus”.

23 — Skat. Arrowsmith, S., “The Law of Public and Utilities Procurement”, Thomson, Sweet & Maxwell, Londona, 2005, 260. lpp., 5.7. punkts. Šajā sakarā ģenerālvokāts Albers savu secinājumu lietā *University of Cambridge* (spriedums minēts 7. zemsivītras piezīmē) 37. punktā norādīja, ka “taisnība, ka spriedumos lietā *Connemara Machine Turf* [...] un lietā *Komisija/Irija* [...] Tiesa atzina, ka, lai Irija pastāvētu līgumslēdzēja iestāde, ir jāveic kontrole pār publisko piegādes līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (un arī netieša kontrole, t.i., tāda, kas nav tieši paredzēta, tika atzīta par pietiekamu)”.

24 — Iepriekš 15. zemsivītras piezīmē minētais spriedums, 50., 52., un 56. punkts.

50. No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgās slimokases atbilst arī trešajam nosacījumam (otrajai alternatīvai), jo to pārvaldīšanu uzrauga valsts.

25 — 2004. gada 9. jūnija spriedums, *DVBl.* 2004, 1161. un 1163. lpp.

51. Tādējādi Vācijas slimokases pamata tiesvedībā ir publisko tiesību subjekti, jo tie kā tādi ir minēti Direktīvas 2004/18 III pielikumā un katrā ziņā atbilst visiem nosacījumiem, kas noteikti Tiesas judikatūrā, lai tos varētu šādi kvalificēt.

54. AOK būtībā apgalvo, ka izskatāmais jautājums ir par to, kā noteikt “piegādes” elementu un “pakalpojumu” elementu vērtību, kas kopā veido jaukta tipa līgumu. Tādā lietā kā šī papildus “vērtības” elementa noteikšanai ir jānosaka, kura no piegādēm ir “līguma saturu raksturojoša”.

B — Otrais jautājums

52. Tā kā atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, otrajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai apstrīdētā piegāde ir “piegādes līgums” vai “pakalpojumu līgums”. Svarīgi ir tas, ka kvalificēšana par “piegādes līgumu” nozīmētu, ka ir pilnībā piemērojami Direktīvas 2004/18 noteikumi.

55. Komisija būtībā apgalvo, ka uz atšķirības starp piegādes publiskā iepirkuma līgumu un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu ir regulētas Direktīvas 1. panta 2. punkta d) apakšpunkta otrajā daļā, kurā ir noteikts vērtības kvantitatīvais kritērijs.

2) Vērtējums

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

53. Oymanns būtībā apgalvo, ka individuāli ražotu preču piegāde kopumā ir jāuzskata par preču piegādi.

56. Pirmkārt, pretēji iesniedzējtiesas viedoklim, es uzskatu, ka spriedums lietā *Auroux* u.c.²⁶ — saskaņā ar kuru atšķirība starp

26 — Tiesas 2007. gada 18. janvāra spriedums lietā C-220/05 (*Krājums*, I-385. lpp., 37. un 46. punkts).

pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu un būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu nosakāma, pamatojoties uz līguma galveno *priekšmetu* (kvalitatīvs tests), — nav piemērojams, lai noteiktu atšķirību starp piegādes un pakalpojumu līgumiem.

57. Drīzāk šajā sakarā Direktīvas 1. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka “valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, kura mērķis ir gan preču piegāde, gan pakalpojumu sniegšana [...], uzskata par “pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu”, ja attiecīgo pakalpojumu *vērtība* [(kvantitatīvs tests)] pārsniedz līgumā ietverto preču vērtību” (mans izcēlums)²⁷. Šādu interpretāciju, ka vērtība ir vienīgais tests, lai noteiktu, vai līgums attiecas uz precēm vai pakalpojumiem, apstiprina Direktīvas 22. panta formulējums.

58. Tā kā jautājums par vērtību ir jautājums par faktiem, tas ir jāizlemj valsts tiesai. Tomēr vispārīgais noteikums ir tāds, ka piegādes līgums ir tad, ja uz precēm attiecināmā atbildības vērtība ir tāda pati vai augstāka nekā uz pakalpojumiem attiecināmā vērtība. Pārējos gadījumos līgums ir pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums²⁸.

59. Tāpēc būs jānosaka, kā ir vērtējama individuāli pielāgotu apavu ražošana vispārējās piegādes ietvaros (ko veido, *inter alia*, apavu ražošana un attiecīgie pakalpojumi).

60. Tomēr man šķiet, ka *prima facie* individuāli pielāgotu apavu ražošana ir jāuzskata par daļu no piegādes. Šajā sakarā iesniedzējtiesa apgalvo, ka, pamatojoties uz pagaidu aprēķinu, apavu piegādes vērtība ir augstāka nekā pakalpojumu vērtība, neraugoties uz plašo konsultāciju pienākumu. Turklāt iesniedzējtiesa pareizi norāda, ka Direktīvas 1999/44 1. panta 4. punktā līgumi par patēriņa preču piegādi tiek uzskatīti par pirkuma līgumiem neatkarīgi no tā, vai tie ir saistīti ar standarta izstrādājumiem vai izstrādājumiem, kas ir individuāli pielāgoti īpašajam publiskā iepirkuma procesam (tā dēvētās “neatvietojamās” preces). Tas apstiprina, ka novērtējums ir atkarīgs no ražoto apavu un sniegto konsultāciju relatīvās vērtības.

61. Papildus — Komisija pareizi secina ka, ņemot vērā Regulu (EK) Nr. 2195/2002 par kopēju publiskā iepirkuma vārdnīcu²⁹, kurā vairākas reizes ir minēti ortopēdiskie apavi,

27 — Kā piemēru lietai, kas attiecas gan uz precēm, gan pakalpojumiem, skat. Tiesas 1999. gada 18. novembra spriedumu lietā C-107/98 *Teckal* (*Recueil*, I-8121. lpp.).

28 — Skat. iepriekš 23. zemsivtras piezīmē minēto Arrowsmith, S., 332. lpp., 6.73. punkts, un iepriekš 11. zemsivtras piezīmē minēto Trepte, P., 235. lpp., 4.107. punkts.

29 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 5. novembra Regula par kopēju publiskā iepirkuma vārdnīcu (CPV) (OV L 340, 1. lpp.).

rodas pieņēmums, ka tās ir “preces”, pat ja saistībā ar tiem ir jāsniedz konsultācijas³⁰. Visbeidzot, saskaņā ar [Direktīvas 2004/18] 1. panta 2. punkta d) apakšpunkta otro daļu var apgalvot pat to, ka pamata tiesvedībā minētais līgums ir piegādes publiskā iepirkuma līgums (preču piegāde, šajā gadījumā — apavi), kas, starp citu, ietver arī ļoti specifisku “uzstādīšanas darbību” (pakalpojuma sniegšana, šajā gadījumā — detalizēta instrukcija par preces lietošanu). Citi piemēri ietver līgumu par datu apstrādes sistēmu, kas bieži ietver gan datora aparāturu, gan pasūtītu programmatūru, vai līgumu par preču piegādi (piemēram, automašīnas) un to apkopi³¹.

C — Trešais jautājums

63. Ja otrajā jautājumā minētā piegāde tiktu kvalificēta kā “pakalpojums”, uzdodot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai “pakalpojumu koncesija” — nošķirot “pamatnolīgumus” — ir piemērojama pamata tiesvedības apstākļiem. Iesniedzējtiesa norāda, ka [piegādes] kvalificēšana par “pakalpojumu līgumu” saskaņā ar valsts tiesību normām nozīmētu to, ka ir jāpiemēro atsevišķas tiesību normas publiskā iepirkuma jomā, tādējādi *Oymanns* prasība būtu vismaz daļēji jāapmierina, taču tā būtu jānoraida jau sākotnēji, ja šis līgums būtu jāuzskata par “pakalpojumu koncesiju”.

62. Tātad uz otro jautājumu būtu jāatbild tādējādi, ka tādu preču piegāde, kas ražotas un izveidotas individuāli un atbilst konkrētā klienta vajadzībām un par kuras lietošanu attiecīgajam klientam sniedzama individuāla konsultācija, ir jākvalificē kā “piegādes līgums” vai “pakalpojumu līgums” atkarībā no attiecīgajiem pakalpojumiem, kas ir jautājums par faktiem, kurš jāizlemj valsts tiesai.

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

30 — Turklāt Vācijas tiesību aktos šādi apavi tiek uzskatīti par “palīgierīcēm” neatkarīgi no tā, vai tie tiek ražoti sērijveidā vai pēc individuāla pasūtījuma. (*SGB V* nodaļas 128. punkts, 31. kategorija “Kurpes”).

31 — Skat. iepriekš 23. zemsvirtras piezīmē minēto *Arrowsmith, S.*, 331. un 332. lpp., 6.73. punkts.

64. *Oymanns* apgalvo, ka līgums par apvienotu pakalpojumu sniegšanu ir pamatnolīgums, jo tajā tiek definēti tikai turpmāk

noslēdzamiem individuāliem līgumiem piemērojamie nosacījumi, it īpaši finansiālie.

pakalpojumu sniegšanu ir vai nu konkrētā pakalpojuma izmantošanas tiesības, vai arī šīs tiesības un samaksa”.

65. AOK būtībā apgalvo, ka paredzētā piegāde apvienotu pakalpojumu sniegšanas shēmas ietvaros ir pakalpojuma koncesija; pamatnolīgums nav piemērojams, jo slimokase, noslēdzot līgumu ar pakalpojumu sniedzēju, zaudē kontroli pār pārējo procedūru.

68. No otras puses, “pamatnolīgums” ir definēts kā “nolīgums, ko viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes un viens vai vairāki komersanti noslēdz ar mērķi paredzēt noteikumus līgumiem, kuru slēgšanas tiesības plānots piešķirt konkrētā laika posmā, jo īpaši attiecībā uz cenu un — attiecīgā gadījumā — uz paredzēto kvalitāti [daudzumu]”.

66. *Komisija* būtībā apgalvo, ka līgums starp slimokasi un piegādātāju ir pamatnolīgums.

69. Pirmkārt, es piekritu *Oymanns* argumentam, ka apstrīdētais līgums nevar būt pakalpojumu koncesija, jo atlīdzību, neņemot vērā nelielās iemaksas, ir jāmaksā slimokasei, nevis pacientam. Šajā sakarā ir jāatsaucas uz spriedumu lietā *Parking Brixen*³². Līgumu par apvienotu pakalpojumu sniegšanu nevar kvalificēt kā pakalpojumu koncesiju, jo otrā no minētajiem ietver konkrēta pakalpojuma izmantošanas tiesību pāreju, un koncesionāram jāuzņemas viss vai lielākā daļa no ekonomiskā riska, kas ir saistīts ar izmantošanu. Izskatāmajā lietā pakalpojumu sniedzējam nav jāsniedz nekādi pakalpojumi pirms individuāla līguma slēgšanas ar apdrošināto personu. Tādējādi persona neiegūst nekādas iepriekšējas pakalpojuma izmanto-

2) Novērtējums

67. No vienas puses, Direktīvā “pakalpojumu koncesija” ir definēta kā “tāda paša veida līgums kā pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgums, izņemot to, ka atlīdzība par

32 — Tiesas 2005. gada 13. oktobra spriedums lietā C-458/03 (*Krājums*, I-8585. lpp., 39. un 40. punkts).

šanas tiesības³³. Pakalpojumu sniedzējam ir jāsniedz savi pakalpojumi pēc apdrošinātās personas pieprasījuma, tomēr bez jebkādas iespējas apspriest cenu vai paša atlīdzību, kas ir nolīgta ar veselības apdrošināšanas fondu, kurš viņam to samaksās. Tādējādi pakalpojumu sniedzējs neuzņemas nekādu ekonomisku risku minētās Tiesas judikatūras izpratnē.

Iepriekš nezina, vai un kādā mērā apdrošinātā persona izmantos viņa pakalpojumus, ir precīzi viena no pamatligumu raksturojošām pazīmēm saskaņā ar Direktīvas 1. panta 5. punktu. Piebilstu, ka, pat ja iesniedzējtiesa kvalificētu attiecīgo piegādi kā "pakalpojuma ligumu", es uzskatu, ka attiecīgā piegāde vienalga būtu jākvalificē kā pamatnolīgums un nevis kā pakalpojuma koncesija.

70. Es uzskatu, ka Komisijai ir taisnība, kvalificējot ligumu starp slimokasi un pakalpojumu sniedzēju kā gandrīz klasisku piemēru pamatnolīgumam, jo tajā ir noteikti nosacījumi attiecībā uz pakalpojumu un konsultāciju sniegšanu, kas tiks sniegti noteiktā laika posmā. Piegādātājam ir jāpiegādā kurpes un slimokasei ir jāveic samaksa tikai pamatojoties uz vēlāk noslēgtiem individuāliem ligumiem. Tas, ka piegādātājs

71. Ņemot vērā minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka, ja gadījumā, kad otrajā jautājumā minēto preču piegāde ir jāuzskata par "pakalpojumu sniegšanu", Direktīvas 1. panta 4. punkts — nošķirot "pamatligumus" Direktīvas 1. panta 5. punkta izpratnē — ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda preču piegāde kāda ir pamata tiesvedībā nav jāuzskata par "pakalpojumu koncesiju".

33 — 2000. gada 7. decembra spriedumā lietā C-324/98 *Telaustria Verlag (Recueil, I-10745. lpp., 30. punkts)* (attiecībā uz agrāko Direktīvu 93/38) Tiesa definēja pakalpojumu izmantošanas tiesības kā "tiesības par samaksu izmantot paša pakalpojumu". Izskatāmajā lietā ligumslēdzējai pusei nav jāizveido un jāuztur nekāda izmaksu ziņā augsta infrastruktūra (ēkas, personāls, aprīkojums), kas būtu jāatmaksā, saņemot atlīdzību par konkrētiem ligumiem.

IV — Secinājumi

72. Tāpēc es uzskatu, ka Tiesai uz *Oberlandesgericht Düsseldorf* iesniegtajiem jautājumiem jāatbild šādi:

- 1) pamata prāvā iesaistītās Vācijas slimokases ir publisko tiesību subjekti, jo kā tādas tās ir minētas Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publisko iepirkumu] līgumu, piegādes valsts [publisko iepirkumu] līgumu un pakalpojumu valsts [publisko iepirkumu] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, III pielikumā, un tās katrā ziņā atbilst visiem Tiesas judikatūrā noteiktajiem nosacījumiem, lai tās par tādām kvalificētu;
- 2) tādu preču piegāde, kas ražotas un pielāgotas atbilstoši attiecīgā klienta prasībām un par kuru lietošanu attiecīgajam klientam sniedzama individuāla konsultācija, ir jākvalificē kā “piegādes līgums” vai “pakalpojumu līgums” atkarībā no attiecīgo pakalpojumu vērtības, kas ir jautājums par faktiem, kurš jāizlemj valsts tiesai;
- 3) ja otrajā jautājumā minēto preču piegāde tiek kvalificēta kā “pakalpojums”, Direktīvas 2004/18 1. panta 4. punkts — nošķirot “pamatlīgumus” šīs direktīvas 1. panta 5. punkta izpratnē — ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda preču piegāde kāda ir pamata tiesvedībā nav jāuzskata par “pakalpojumu koncesiju”.